

Most jelent meg!

GUBÁNYI KÁROLY

Ausztrália

16 műmelléklettel,
12 térképpel és 100 ábrával.
Diszesen kötve ára 9 korona.

E könyv szerzője hét évet töltött Ausztráliában és munkájának minden részlete ott, eredeti megfigyelések alapján készült. Ausztrália történetét, föld- és néprajzát, társadalmi viszonyait stb. ismerteti sok alapossággal és szeretettel.

Megrendelhető:

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 21.
és minden könyvkereskedésben.

Megjelent

GRÓF ANDRÁSSY GYULA

új könyve:

KINEK BŰNE A HÁBORÚ?

Ára 2 korona.

FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

Minden könyvkereskedésben kapható.

KÜZDELEM A LEVEGŐ MEGHÓDÍTÁSÁÉRT.

IRTA CHARLES C. TURNER.
FORDITOTTA FRÖHLICH KÁROLY.

Huszonkilenc rendkívül érdekesen megírt fejezetben tárgyalja a szerző korunk e legnagyobb problémáját, a levegő meghódítását. A légi járművek történetét, kísérleteit, diadalait mondja el mindenkihez szólóan. A könyv egyik aktuális fejezetének címe

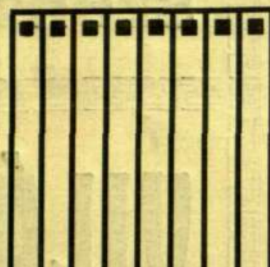
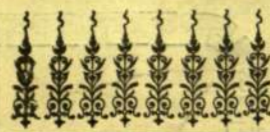
HÁBORÚ A LEVEGŐBEN.

24 ábrával a szöveg közt és 24 képmelléklettel

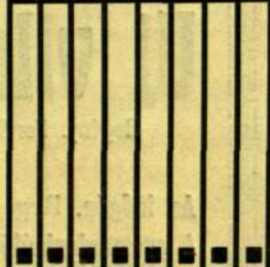
Ára kötve 8 korona.

Megjelent az Ismeretterjesztő Könyvtárban.
Franklin-Társulat kiadása.

Minden könyvkereskedésben kapható.

Rendelésnél
sziveskedjék lapunkra hivatkozni.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestén (IV., Egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

A háboru irodalma!

A Magyar Könyvtár
ujdonságai.

AUSZTRIA ÉS MAGYARORSZÁG HADSEREGE

Irta Pilch Jenő honvédőrnagy.

Szinte új erőt és reményiséget nyújt e könyv, mert részletesen megismerteti a mi haderónkkal.

Ára 60 fillér.

A MODERN HÁBORÚ ESZKÖZEI

Irta Archibald Williams nyomán
Sándor Szilárd.

A háború borzalma és dicsősége elevenedik meg előttünk, ha annak eszközeivel megismerkedünk.

Ára 60 fillér.

ZEPPELIN

Irta dr. Mikos Lajos.

Érdekes leírása a modern háború legféltelmesebb eszközének.

Ára 60 fillér.

NAGYBRITÁNIA VESZEDELME

Irta Conan Doyle. Fordította Góth Sándor.

Ára 30 fillér.

Az Olesó Könyvtár
ujdonságai.

I. VILMOS

német császár és porosz királynak kilenczven válogatott írása.

Fordította Supka Géza dr.

A nagy német birodalom megalapításának érdekes dokumentumai I. Vilmos császár írásai.

Ára 1 korona.

NAGY PÉTER CZÁR

Irta John L. Moltley. Fordította Herkner János.

A modern Oroszország megalapítójának Péter császárnak életrajzát nyújtja e füzet, de egyben megismerteti az orosz nép lélektanával.

Ára 60 fillér.

A VILÁGHÁBORÚ OKAI

Irta Angyal Dávid egyet. tanár.

Élénkséggel írja le a szerző a világháború előzményeit s élelétésével betekintést enged az események mögött rejtőző okokba is.

Ára 40 fillér.

A NÉMET VILÁGPOLITIKA

Irta Wlassics Gyula.

Ára 20 fillér.

Mindazok, akik

ÖNKÉNTESI KEDVEZMÉNYRE

teljes igénnyel nem bírnak; tanulók (elsősorban 1895-ben és 1896-ban született középiskolai tanulók), művészek, írók, feltalálók stb. részletesen tájékozódhatnak e kedvezmény megszerzési módjairól

Tolcsvai Nagy Barna dr.

miniszteri fogalmazó, a honvédelmi minisztérium önkéntes ügyosztálya referensének

most megjelent könyvéből.

Címe:

Az egyévi tényleges szolgálat kedvezményére teljes igénnyel nem bíró

Egyévi önkéntesjelöltek tájékoztatója.

Ára 1 korona 20 fillér.

Minden könyvkereskedésben kapható!

A hadi flottáról

érdekes leírást ad Gonda Béla a Magyar Könyvtár legújabb füzetében.
Ára 60 fillér.

Minden könyvkereskedésben kapható.

13. SZ. 1915. (62. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, MÁRCZIUS 28.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A „Világkronika”-val együtt négyedévenként 1 koronával több.
Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldíj is eszotolandó.

A TARTALÉK MEGÉRKEZIK A HARCZTÉRRE.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRRŐL. — Balogh Endre, a harcztérre kiküldött munkatársunk felvétele.

KÉT LEÁNY.

REGÉNY. IRTA SZEMERE GYÖRGY.

(Folytatás.)

Miczi még megnyilatkozása napján közölte szülei a nagy eseményt. És még azon este (természetesen az Ottó bevonásával) megtárgyalta a család a frigykötés egész előirányzatát. Határozatba ment, hogy az eljegyzést azonnal megtartják, mihelyt lehet, meghatározták az esküvő napját, hogy Ottó addig a kiskastélyban marad, aztán várályai várkastélyába viszi hitvesét. Az eljegyzés ceremóniáit illetőleg abban állapodtak meg, hogy az ünnepet korlátolt családi körben tartják meg. A közvetlen érdekeltekön kívül nem lesz rá meghíva csak a két legközelebbi rokon: Edus, mint a menyasszony unokatestvére és az Ottó gróf öccse, Tibor.

A részleteket s egyéb, csak őket érdeklő terveket és intimitásokat illetőleg külön megbeszéléseket folytattak a mátkások.

Miczi, miután részletesen kikérdezte volt vőlegényét Edusnál tett látogatása impresszióiról, különösen Juana felől, annak az óhajának adott kifejezést, hogy Ottó unokatestvérét személyesen hívja meg az eljegyzésre s egyelőre adja át a spanyol leánynak az ő üdvözlését. Eljegyzés után esetleg majd módját ejtik a találkozásnak is.

Tormássy fogadáshoz híven, egy szóval sem okoskodott, Miczi minden kívánságába beleegyezett. Az a csudálatos, pszichikailag szinte elmezületlen hatás sem tántorította meg, a mit a spanyol nő általa bemutatott jellemképe, Edushoz való viszonyának rendkívülisége tett a menyasszonyára. Miczi csapongó, egymást megsemmisítő kedvű hullámainak zajlását annak tulajdonította, hogy a leány nem értette meg őt teljesen, szerinte nem is érthette meg, mert egy viszonyról, úgy mint egy asszony-nal nem beszélhetett vele.

Az örömmel és lehagoltságnak, az önértetnek és szerénységnek, a kíméletlen szigorúnak s a végtelenségig menő elnézésnek gyorsan változó harca volt az a színjáték, a mit Miczi vőlegénye előtt eljátszott, midőn az a monostori rejtelmeket feltárta neki.

A spanyol nő szépségének és előkelő modorának örült Miczi, de menten elkomorodott, elítélő megjegyzésekre ragadtatta magát, midőn Ottó tudtára adta, hogy a tánczosnának is ugyanaz a célja, a mi neki: hogy megtérítse Edust. (Szándéka ösztindjában kételkedett-e, avagy osztokodni röstelt-e vele?)

Az Edus transcendentális metafizikájának tételeit kipirult arccal, leplezetlen elragadtatással hallgatta, (bár nem osztotta azokat) ellenben platói viszonyát a spanyol leányhoz éneveséges etikai fellobbanását (a mi pedig inkább megfelelt a lényének), szinte ellenszenves indulattal vette tudomásul.

Hát nem szeretik egymást, csak testvér-módrú! — jegyezte meg keserűen. Majd elnevette magát, mintha örülne, hogy a másik pillanatban elkomorodjék, mintha önvád gyötörné a lelkét.

Egyszóval megfejthetetlen volt Miczi. Ottó meg nem igyekezett a lelke mélyére hatolni, beérte azal, a mit a felszínen talált: a leány fogadásszerű állításával, hogy nem tudna unokatestvére felesége lenni, magasabb emberi kötelességét teljesíti, midőn úgyszólván önmagát megtagadva, a veszendőnek segítségére siet. Vak szerelmében emberfeletti jóságot tulajdonított leendő hitvesének.

Hej, pedig mindnyájan emberek vagyunk, annál emberibbek, mennél többet csalódunk és — ámitunk!

Két nappal az eljegyzés előtt, bár látogatását még nem viszonzotta, átlavagolt Ottó Edushoz. Morvay akkor már megkapta volt az eljegyzési jelentést s a szülőik meghívóját. Különös módon fogadta vendégét. Üdvözlését nem viszonzotta, mindössze nyújtott jobbját fogta meg, sokáig el sem eresztette s átható szemét ezalatt pillanatra sem vette le az atlétről, mintha tekintetével akarta volna őt verni. Később mégis

részemelt, hogy durva mánczást követett el. Gratulált és megkérdezte:

— Boldog vagy?

Nem várt választ, karonfogta vendégét és betuszkolta a házba.

— Szólok Juanának, — mondta. — Juana megérezte, hogy jönni fogsz. Várt. Beszélni akar veled.

Őt percze magára hagyta vendégét. Akkor sem jött vissza. Juanát küldte be hozzá maga helyett.

Az ott folytatta Ottóval, a hol a multkor abban hagyta. Úgy beszélt vele, mint bizalmas barátjával, egyben hatalmas pártfogójával. Egy-két szivarkára való zománczozott arany-tokot varázsolt elő valahonnan a keble tájékáról s megkínálta vendégét:

— Az egyik az enyém, a másik a magáé.

Ottó rágyújtott a leány által föllobbantott gyufával. Közvetlen szíve, a mi úgy is tele volt boldogsággal, úgy diktálta, hogy megcsokolja a szolgálatkész kezét.

Juana nem ellenazte, sőt egy pillanatra megtartotta a férfi kezét.

— Ez az utolsó cigarettám, — mondta büszkén — többet nem dohányozom: ezennel megfogadom, becsületszavamra.

— Ah!?

Tudja, már előbb is lemondtam volna róla — folytatta a leány — de nem volt senkim, a kinek fogadalmat tehessek, a nélkül pedig semmit sem ér az elhatározásom, mert magamtól nem szegyellem magamat, nem taksálom a becsületemet semmire se.

— Ah, sennorita, — jegyezte meg a nagy úr meleg udvariassággal, — kegyed bizonyára túlszigorú magához.

A leány gondolkodott egy pillanatig.

— Nem hiszem, nézze, — mondta aztán, — inkább túlbecsülöm magamat. Az a rögeszmém, hogy még lehel belőlem valami, ha sikerül a multamat megutálnom, elfelejtenem.

A férfi zavartan hallgatott.

— Segítsen nekem, — kérte a leány.

Tormássy letette az udvariasság álarczát.

— Miben?

Eddig állottak, most leültek mindketten. A sennorita megigazította kissé feleszűzött szoknyáját, elrejtette karsó bokáit.

— Lásza, így szeretem, — mondta a leány futólag elpirulva, — legyen hozzám egész őszinte, sőt szigorú. Hiszen tudja, ki voltam, miért játszanék bujósckát velem.

— Rendelkezésre állok, madame.

Juana felsőhajtott.

— Szegény szeretnék lenni.

A férfi nem tett megjegyzést a leány meglepő óhajítására, csak azt kérdezte:

— Ön gazdag, madame?

— Van vagy egy millió frankom a Crédit Lyonnaisban, egy másik milliót talán megér az ékszerem is.

— S miért akar megválni a vagyonától?

— Mert úgy kaptam semmiért, nem szerettem, nem kértem, idegen férfiak hozták s odarakták a lábaimhoz... eleinte örültem neki, azaz nem bántam, de aztán sokat gondolkodtam s arra a meggyőződésre jutottam, hogy a millió, az ékszer tulajdonképpen nem az enyém, úgy loptam el másoktól, szegény emberektől, a kik agyondolgozzák magukat, kis gyermekektől, a kik éheznek, ártatlan leányoktól, a kiknek eme pénz híján el kellett bukniok.

A megtért nőnek ez a szinte klasszikusan megnyilatkozó becsületessége valósággal meghatotta a nagy urat. Nem nagyképuskodott többé, úgy beszélt meggondolás nélkül, a hogy a szíve diktálta.

— De hiszen kegyed egy ritka leány, sennorita.

Juana nem tiltakozott az elismerés ellen. — Sohasem hazudtam, nem szépittem semmit, tudva nem csaltam meg senkit. Csak — tette hozzá kegyetlen őszinteséggel — raboltam

udvarlóimmal, ezinkosaimmal együtt; generációk szorgalmának gyümölcsét, anyák hozományát, árva pénzét raboltam el... Vissza akarom adni, — kiáltotta hisztériás felindulással, — visszaadom.

A leány szándékát még most sem bírálta Ottó. Egyelőre csak csudálkozott, hogy a leány valóban megható bizalmával őt és nem Edust ajánlkozta meg.

— Közölte szándékát Edussal? — kérdezte.

— Igen, kinevetett. Ő mindenért kinevet: a hozzá való szerelmemért, a mi kinyitotta a szememet, megváltozott életmódomért, egyszerű ruhámért, a miért nem teszem össze a kezemet, mint régen, hanem igyekszem a háztartásában érvényesülni, mindenért... Csak azt hajtogatja folyton-folyvást: Juana, te csak azt keresed, a mid hiányzik, de ne így, mert azal, hogy odaadod azt, a mid van, semmit sem találsz meg. S ugyanakkor — tette hozzá a leány szenvedélyes haraggal, — ő az ellenkezőjét cselekszi: alig várja, hogy tönkremenjen.

— Komplikált jellem, — jegyezte meg részvétellel Ottó.

— Bolond, bolond! — sírta a leány.

Tormássy azon volt, hogy megnyugtassa. A Miczi üzenete épen belevágott ebbe a szándékába, hát azt is átadta egyben.

— Kedves gyermekem, — kezdte (kissé groteszk volt az atyáskodása, de Juanának melege lett tőle), édes leányom, ne búsuljon, észreértjük őt, mi ketten egyesült erővel, kivezetjük őt a helyes nyomra, de ha mi nem boldogulunk, lesz egy segítőúrunk, a ki hatalmasabb, mint mi, mert még sohasem tévedett s nem fog tévedni ezentel sem.

— Ki? — kérdezte Juana élénken.

— A leendő feleségem, — válaszolt a gróf. — Menyasszonyomnak, a ki unokahuga Edusnak, ugyanaz a szándéka megtévedt rokonával, mint magának. És — folytatta — szinte a Gondviselés kezét látom abban a véletlenben, hogy mindketten ugyanazt az embert, engem tettek a czél érdekében bizalmasukká. A Sors választottjának érzem magamat kettőjük között, rendelkezzen velem, mindenre kész vagyok, a mit ketten elhatároztak.

Juana csak nézett. Oly ügyetlen, oly tájékozatlan volt, mintha kieserülték volna nemcsak őt, de vendégét is, a szobát, a melyben ült, az egész miliót, a melyet két hete otthonának tartott.

— Nem értem, — hebegette, — ön vőlegény és az Edouard unokahuga a menyasszonya, én ezt nem tudtam (szóval sem említette Edus). De most már — tette hozzá, — tudom, hanem a többit, — azt nem értem.

— Menyasszonyom, Belényessy Miczi grófnő, — jelentette Ottó mosolygva, — üdvözlését küldi önnek, madame, egyben kifejezte azt az óhajítását, hogy megismerkedjék önnel.

Juana felállt, oly gyorsan, mintha fellökték volna.

— Még kevésbé értem... A grófnő meg akar ismerkedni velem — velem?! És Edouard érdekében szövetkezni akar velem — velem?! És segítségemre lesz magával együtt... és a segítségemet kéri, — az enyémet?! Így van valahogy?

— Teljesen így.

A leány elsápadt. Összesapta kezét arca előtt.

— De hisz ez egy képtelenség, monsieur le comte.

A férfinek a talpa alatt kissé megcsúszott a talaj. (Mond a leány valamit.) De hamarosan megvetette a lábát, csak a szeretett nő felsőbb-séges lényét kellett képezetébe idézni.

— Madame, — mondta büszkén, — az én arám nem olyan, mint más hétköznapi halandó, az én leendő feleségem nem törődik konvenczióval, pletykával, akadályokkal, neki csak egy erkölcsi codex van, az a mit a lelke irt a homloka mögé, az emberek véleményével nem

törődik, mert biztosan tudja (s miután megtanultam tőle, én is tudom), hogy az ő törvénye az igazi.

— Biztosan tudja? — gőgicsélte a leány mintegy magában. — Akár Edus? Mert ő is biztosan tudja, hogy csak egy igazság van, az övé.

— Az más, — tiltakozott Ottó az összehasonlítás ellen.

A leány a fejét rázta, eleinte elmélázva, majd haragosan.

— Miért más? — fakadt ki. — Hiszen unokatestvérek. Alighanem valamelyik közös őstől örökölték a közös...

Most már haragudott Ottó is, közbevágott. — Mit?

— Nem tudom, minek nevezem, — válaszolt a leány lebiggadva, — szertelenségnek-e, idegbajnak-e, avagy túltengésnek, zseninek...

A gróf önkéntelenül elmosolyodott. Nevetéses hatást tett rá az asszonyi ösztön ilyenén tapogatózása.

— Téved, madame, — mondotta. — Edus és az én menyasszonyom lénye között egyetlen még egymáshoz hasonló vonást sem fedezhetem fel az ön szemem.

A leány nem adta meg magát. — Ki tudja... A látszólagos ellentétek néha oly közel vannak egymáshoz lényegben.

A szerelmes férfi nem vesztette el humorát. — Nem, sennorita, nem, ebben az esetben nincsenek közel.

Juana most már nem mondott ellent. Egyáltalában hallgatgató lett. Láthatólag tépelődött önmagával, a jobotjáról babrál s csak félfüllel hallgatott a férfinak. Kijött az egyensúlyából. Arra vallott az a felelete is, a mit Ottó egy kérdésére kiereszkolt tőle. Nevezetesen ezt kérdezte Ottó:

— Nos, madame, ezekután mit üzen a menyasszonyomnak.

Juana így felelt: — En még nem gondolkodtam róla... azaz gondolkodtam, de még nem lehetek tisztában...

En — mondta alig észrevehető gyúnyos alázatossággal, — mindenesetre csak megfeszítelve érezhetem magamat, nem mondhatok sem igent, sem nemet, de...

Torkán akadt a szó, keble elkezdett hullámozni; elpirult, haragudott magára, röstellte a szavait, a melyek szerinte illetlenek, durvák voltak, színlelni, hazudni meg nem tudott, valami egyéb kibontakozás után kapkodott. Megtalálta, a mit kerestett.

— De igen, igen, — tört ki — mégis üzenek valamit a menyasszonyának, olyat, a mit nem kért, a mit magamtól adok, a mit nem vehet meg, mert szívből jön: azt üzenem a menyasszonyának, legyen boldog magával, csak az urára gondoljon, vele teljék meg az egész szíve.

A férfi meghökkenett. Mi volt ez?... Ha nem is értett Ottó a lelki komplikációkhoz, a Juana szavaiban lappangó tendenzia nem suhint el mellette észrevétlenül. Szinte kikiabált a leány üzenetéből, belevágódott az agyába s megmarkolta a torkát: Nem szolgálhatom ki senki leányának az én emberemet, se kárhozatra, se üdvösségre; nem osztom benne senkivel, egymagam szolgálom, mert egyedül az enyém, a máséval pedig ne törődjék, még ha angyal volna is, senki sem.

Ottó mellére ejtette fejét, a leány merőben váratlan álláspontja, menyasszonya közeledése óhajításának burkolt visszatartása, az a homály, a mi a spanyol nő bizarr magartását, annak indítékait eltakarta a szeme elől, lehagolta: sértette a büszkeségét, eltántorította a leányhoz való rokonszenvét s meggyengítette róla való jóvőleményét is. Azért udvarias maradt.

— Tehát kosarat kaptunk — mondta lehangoltan — én és a menyasszonyom.

Juana sírni szeretett volna. Belekapaszkodott a férfi karjába.

— Ne haragudjon reám, én magát nagyon tiszteltem és szeretem, a javát akarom, midőn a magamét védem... De maga nem ért meg engemet...

En pedig — hebegette — most nem mondhatok többet. Boecásom meg, monsieur le comte. Ottó nem reflektált a Juana szavaira. Edus után kérdészködött. Tulajdonképpen azért jött, — mondta, — hogy barátját eljegyzésére személyesen hívja meg. Még egy pár közvetlen szót váltott a leánynyal — egye-

bek közt, hogy nem veszi komolyan s visszadarja a kezébe tett fogadalmat (a dohányzásról való lemondást) a mivel, a helyett hogy az udvariasság követelményeinek tett volna eleget, súlyosan megsértette az érzékeny leányt.

De az nem tett érte szemrehányást. Ellenkezéleg.

— Nem neheztelek, — mondta szerényen, — bántath, több hitelt, mint a mennyit megérdemlek, nem tarthatok igényt.

— Nem akartam bántani, — mentegette magát Ottó tájékozatlanul és búcsúzól mindenek ellenére tisztellettelenen kezét csókolta a leánynak.

A nagyúri máz, az asszonykultusz zománcza le nem kopott erről az emberről soha, semmi-nemű körülmények között.

Mikor kilépett a kastélyból, jutott csak észébe, hogy hiszen még nem beszélt Edussal.

— Hol van a méltóságos úr? — kérdezte a folyosón ácsorgó inastól.

— A kertben van, kezét csókolom, azt üzeneti a méltóságos gróf úrnak, hogy addig el ne menjen, míg nem beszél vele.

— Ottó a kertnek került. Tarka gondolatok röpködtek a feje körül. (Ha különös mondani valója van, miért hagyta őt Edus négy szemközti a sennorítával? Valami czélja volt ezzel, vagy csak ünta a társasággal?)

A kastély sarkánál épen szembe jött vele Morvay. Hatalmas csokor volt a kezében.

— Kedves Edus, — szólította meg Ottó, — mielőtt elmennék, átadom neked a Miczi üzenetét, a mi egyben mindnyájunk óhajítása.

— Tessék.

— Okvetlenül elvárunk holnapután eljegyzésünkre, Miczi különös súlyt helyez a jelenlétre.

Edus leeresztette a csokrot tartó karját. Csaknem a földet súrolta a lecsüngő virág.

— Miczi súlyt helyez rá? — kérdezte.

Valami meghatározhatatlan vadsg meredezett ki nyugtalan szökből, sápadt is volt, ingadozott a lábán, mint a részegek.

— Mindnyájan, — válaszolta Ottó.

— Ott leszek. Addig is fogd ezt a virágot, a menyasszonyodnak küldöm.

Tormássy átvette a csokrot, miközben pár banális közzönő szót akart mondani. De a hogy a virágra esett a szeme, feledett minden banalitását.

— Hol szedted ezt a virágot? — kérdezte szinte kővé válva. — Ez a fajta tudtommal csak a Gangesz partján él meg.

— Akkor, — mondta Edus egyszerűen, — alighanem onnan jött.

— Ne tréfálg, — hüledezett a gróf, — elhervadt volna ideig.

— Nem volt rá ideje, felőrája sincs, hogy leszakították.

— A Gangesz partján?

— Ott.

— Hogy értem?

Edus fáradtan nevetett.

— Csak azt mond meg Miczinek, hogy ezt a virágot nem ember szedte, nem föld termelte, azt mondd meg neki, hogy virág van a túlvilágon is.

Ottó úgy tartotta kezében a csokrot, mintha attól kellett volna tartania, hogy egyszerre csak megsemmisül a kezében, mintha nem lenne valóság, hanem titokzatos szuggesziók esudájából kivirágzott vízió. A búsvész és okkultizmus klasszikus hazájában nem egy ilyen káprázatban volt része. (De hogy jutott ehhez az évezredek át differenciálódott tehetséghez Edus? Milyen eszközökkel varázsolta elő a testetlen testet, a mi csak az érzékek számára létezik, egyébként nincs.)

Több szót nem ejtett Ottó a rejteyről, megírta az Edus kezét s még csak annyit mondott neki:

— Átadom a virágot, ha még meg lesz addig, Miczinek a hozzá fűzött üzenetteddel együtt. Köszönöm.

Kocsiba szállott s még egyszer köszöntvén az ablakból kinező Juanát, elhajtattott.

A kezében tartott csokor kábító illata visszacsalta képezetét a dsongel hazájába... Eszébe jutott, hogy Aimuna, a sirdár leánya egyszer, midőn sátrában elnyomta őt a tropikus hőség, egy hasonló csokrot tett a párnájára.

... Szegény kis Aimuna! — sőhajította, majd megbolygatta baljával a levegőt, mintha el

akarta volna fúzni a hindu szűzhöz fűződő, nyilván szomorú emlékeit.

Egy csapat szarka segítségére jött s fáról-fára szállva elkísérte egy darabig, váltig csörögve, pletykázva, míg kicsacsogta a nagy úr fejéből az oda nem való gondolatokat.

Haza érkezvén, átadta Ottó menyasszonyának az Edus csokrárt és üzenetét. Természetesen a maga megdöbbentő kommentárjával együtt.

— Ha hinnék a csudákban, — jegyezte meg, azt mondanám, hogy esuda történt...

Ha aznap éjjel valami titokzatos hang biztatására leánya szobájába osont volna az anya, — talán, hogy megigazítsa a párnán szép gyermeke fejét — azt tapasztalta volna, hogy a boldog menyasszony párnája át van ázva. Alighanem sirt almában. Az asztalán üvegvázába tett exotikus csudavirág illata illette-e meg pihenő idejét, vagy a spanyol leány rejtelmes visszautasító magartatása (Ottó azonnal mindent elmondott neki): ki tudná azt eldönteni.

Annyi azonban bizonyos, hogy a Miczi másnapi magartatása sem árult el semmit, ha csak az nem, hogy nem szerette, ha előtte az Edus csokráról beszélnek. Szinte rossznéven vette vőlegényének, hogy a virágot meg akarta mutatni Birnának, ráismer-e. S egy szót sem szólt, midőn a csokor csudamód elűnt szobájából, mintha a levegő elszívta volna meg.

Nyugodtan derült volt, mint rendszeren, kedve egyenletességét csak (a nála már megszokott) pillanatnyi révedéseivel szakították meg. Egész nap nem beszélt vőlegényével Edusról és Juanáról, csak este búcsúztatóskor mondott neki ennyit:

— Kedves Ottó, engem nem aggaszt annak a nőnek a különködése, meg fogom őt találni, bárhová menekül is előlem s ha egyszer megtaláltam, meg is fogom őt győzni.

Sokáig és mélyen aludt eljegyzése előéjszakáján. Tíz órára járt az idő, midőn fölébredt. Harmosat rózsába süppedt meztelen lábá, midőn ágyából kikel. Az előszőnyeg nedves frissisége átszaladt fölmelegedett testén s egy halk sikolyt esalt ki a torkából.

Anya ott állott előtte és nevetett.

— Ottó a fél kertet letarolta neked.

A leány anyja keblére borult és zokogott. Mire elkészült a toaletttel, épen az ellenkező hangulatba esett. Szokása ellenére hangosan nevetett minden kicsiség, összefogózkodott hűgaival: betánczolta velük az egész parkot, csak akkor szedte össze magát, midőn közeledni látta a vőlegényét.

— Ottó, köszönöm a sok, sok virágot.

— És most már bevallotta neki, hogy az a másik virág, a mit nem ember szakított, nem föld termelt, a csudacsokor, Edus ajándéka eltűnt nyomtalanul, pedig szeretett volna vele a küldőjének beszámolni, nehogy azt higgye, hogy életének emez ünnepén is haragot tart vele.

— Ki fogok vele búkúlni, — jelentette ki, — nem érzek többé ellene haragot.

Ottó kezét csókolta menyasszonyának.

— Igaza van, édes Miczi, nem rossz fiú az, a világon soha senkinek sem ártott, csak saját magának.

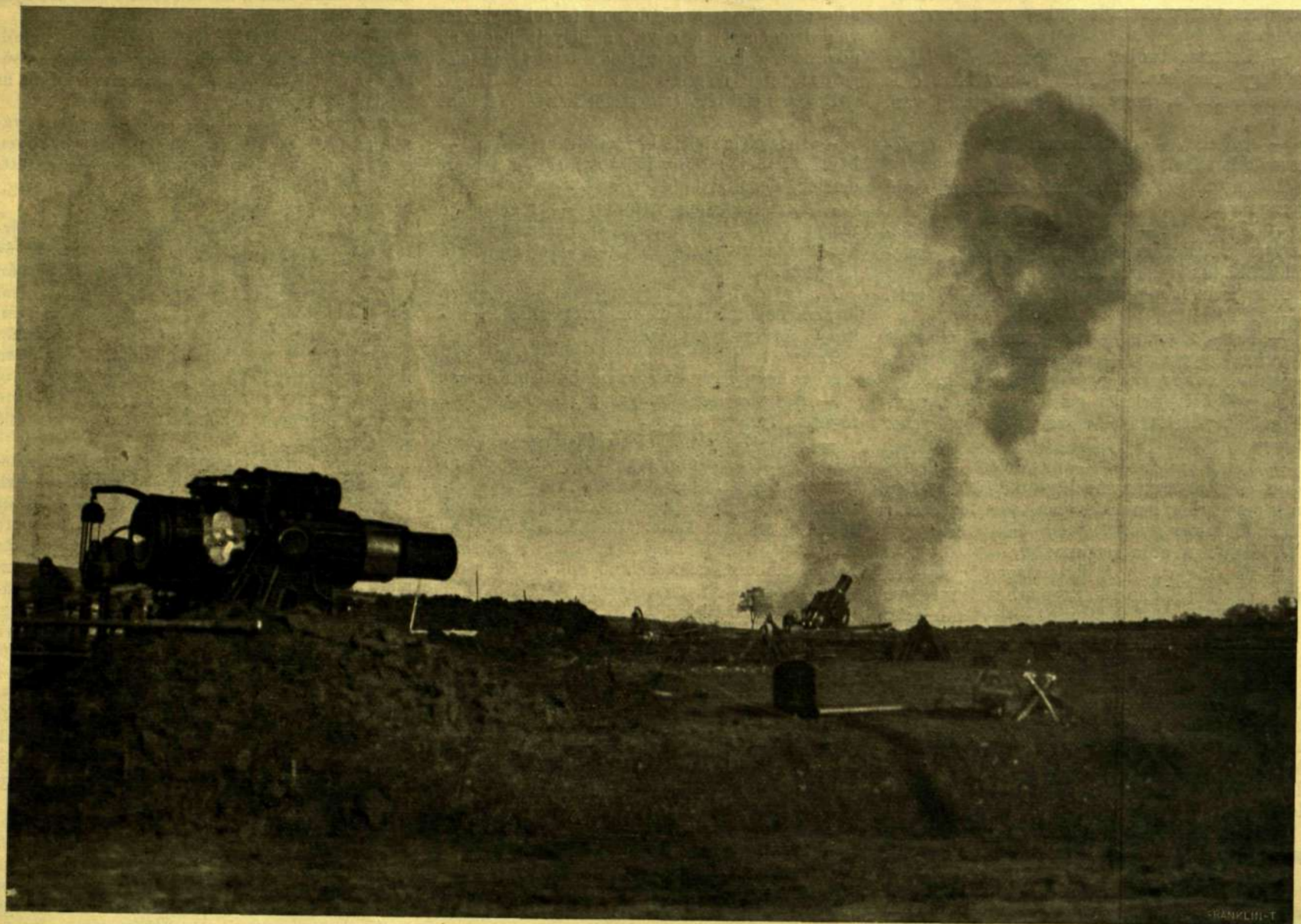
— Azt épen nem mondhatnám, — ellenvetette Miczi s nehogy vőlegénye fontosságát tulajdonítsaon szavainak, elnevette magát.

Különben lehet, hogy nem azért nevetett, hanem azon a meglehetősen humoros látványon, a mi ebben a pillanatban a szemébe ötlött.

— Nézd, Ottó, — figyelmeztette kacagva vőlegényét is.

Gusztai sík frakkban, toronymagasságú deska klakkal a feje búbján egy taligát tolt maga előtt. A tekintetes úr fűjt, a taliga vesztéttl nyirkogott. Igen meg volt terhelve.

— Mi az, Gusztai? — kérdezte Ottó vidáman.

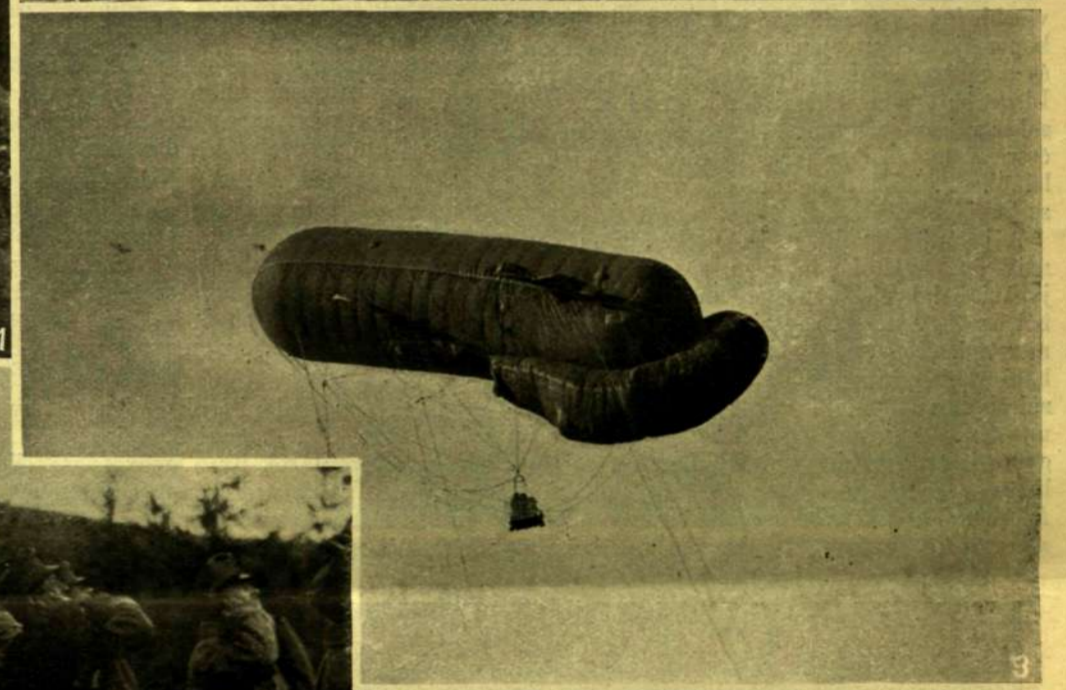
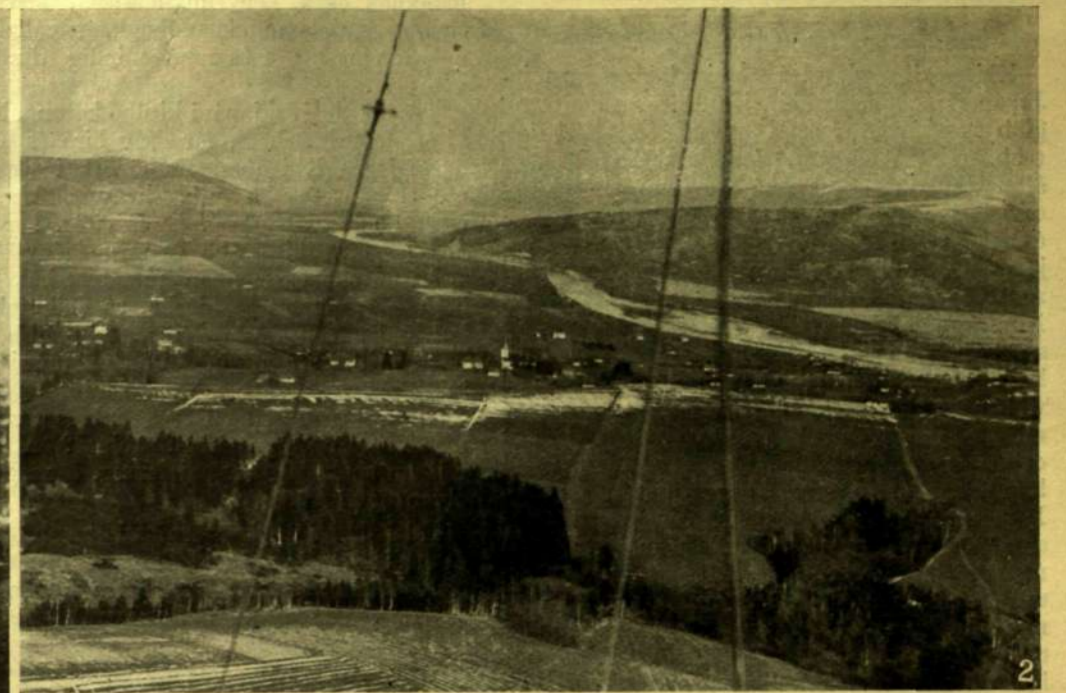

A 30,5-ES A LÖVÉS PILLANATÁBAN. (A háttérben levő mészár lőtt.)

EGY NEHÉZ TARACZK ELHELYEZÉSE.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

1. A 30,5 centiméteres mészár beállítása. — 2. Kilátás a Dunajecze léggömből. — 3. 600 méter magasságban (fényképezés a léggömbből). — 4. A lövés pillanatában. — 5. Tájkép Gorlicze mellett léggömbből felvéve. — 6. Felszállás előtt.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

HÁBORÚS HULLÁMOK.

— A sárgák. —

Khinának nyolczszor annyi a lakossága, mint Japánországnak. A khinai kultúra sokkalta régebb és a maga formái szerint sokkal fejlettebb, mint a japáni, a mely belőle sarjadt, általa táplálkozott és néhány évtizeddel ezelőttig egyszerű utánzata volt. A khinai ember fizikai és erkölcsi tekintetben egyaránt fölötte áll a japáninak. Nagyobb, erősebb, szebb, tendenciózusabb és ethikai fogékonysága nagyobb, mint Nippon fiaié. Szorgalma, kitartása, igénytelensége legalább is vetekszik a japánéval és a hazaszeretet letelembb formája, a szülőföldhöz való ragaszkodás határozottan nagyobb benne, mint a japániban. Egy közös kényszerítés: országaik túlszűfolttsága, tömegben kergeti túl hazájuk határain úgy a khinait, mint a japánit. De idegen földön mást keres az egyik és mást a másik. A khinai szívós és nem nagyrendű munkával, nekünk szinte elképzelhetetlen lemondás és igénytelenség árán össze akarja magának zsugorgatni azt a minimumot, a melylyel aztán odahaza kezdhet vagy folytathat valamit. Sőt, ha ez nem sikerül, beéri kevesebbel is. Annak a biztosításával, hogy a koporsója visszatérhessen az elhagyott hazába és a mennyei birodalom földjében porladjon. Idegenbe szorult khinai kulik ezrei ez utolsó, sokszor igen nagy út költségeire zsugorgatják össze a filléreiket és végtelen megnyugvás a lelküknek, ha ezt a summát együtt tudják a zsebükben.

A japáni nem ilyen igénytelen, nem ilyen naiv és egyáltalában nem szentimentális. A japáni boldogulást keresni megy el a hazájából és vagy hazatér egy megszerzett olyan ismerettel, a mely otthon búsán kamatoztatható vagy ott marad az idegenben, a hol hazulról hozott tulajdonságai: szívóssága, élelmessége, tanulékonytsága és ravaszsága igen jól gyümölcsözőnek bizonyultak. Nem a koporsója, hanem az élete jó elhelyezése az ambíciója. A khinaiak beözönlése szociális veszedelem, mert az igénytelenségük lenyomja a munkás

bérét. A japániak beözönlése inkább a kapitalistáknak okoz kényelmetlenséget, mert nagy élelmességek a munkaadóknak, a vállalkozóknak teremt heves és nem mindig tisztességes versenyt.

Tudjuk, hogy a japáni kitünő katona. Nagyon vitéz, fegyelmezhető, fáradtság bíró és önfeláldozó. De a Khinában működött instruktorok munkáiban olvashatjuk, hogy a khinai se rosszabb katona-anyag. Ez is vitéz, fegyelmezhető és még kitartóbb és még igénytelenebb.

Mi az oka és a magyarázata tehát annak, hogy a nyolczszorta kisebb, se fizikumban, se kulturális képességben nem kitünőbb japán nemzettel szemben, mint föltétlenül inferiorisabb, mint reménytelenül gyöngébb áll a teméntelen, ősi műveltségű, sokkal eredetibb és gazdagabb, termékenyebb egyéniségű khinai? A milyen rejtelmekes látszik a jelenség, a magyarázat olyan egyszerű.

E két kulturának egymással szembe kerülése és pedig olyan módon, hogy az erősebb, az életrevalóbb, egy szóval a modern kultúra annak az ereje, a ki a maga fajsúlya szerint gyöngébb lenne, a másik, az elmorzsolódó kultúra viszont annak a gyöngesége, a melyik nemcsak számbeli túlsúlya, de a kvalitásai szerint rávaló lenne, hogy az erősebbik legyen. A távoli oriens két nagy népének mérkőzésében Japán a nyugati kultúra fölnyertét érvényesíti a maga ősi keletiségében megrekedt Khina alsóbbrendű technikájú szervezetével szemben.

Ez Japán ereje. A modern szervezethez: állami rendben, a véderő rendjében, a munka rendjében, az energiák csoportosításában és a technikai készség alkalmazásában. És ez Khinának a gyöngesége: mindezeknek az ellenkezőjében vagy legalább is — kezdetlegességében. A szervezethez. Az energiák megfogalmazatlansága.

Ezek a megállapítások logikusan egy új kérdést vetnek ki magukból. Mi az oka annak, hogy a kvalitások ilyen megoszása ellenére a nagyobb értékű kulturának a kisebb értékű faj jutott előbb megismerésére és lett a másikkal szemben képviselője? Ennek két nagy és vilá-

gos oka van. Az egyik belső természetű. Egy új megismerés hódítása annál könnyebb és akadálytalanabb, mennél kevésbé ősi és gyökeres az a régi, a melyet meg kell döntenie. Az európai kulturának Nippon földjén nem egy őseredetű japán kulturát kellett leemelnie az uralomból, (ilyen ősi japán kultúra sohase volt) hanem csak egy hamarabb érkezett, de szintén idegen születésű kulturát, a khinait kellett lekonnkurrálnia. És van egy japáni közmondás, a mely így szól: Jobb, ha a hitelezőm a harmadik faluban lakik, mint ha a szomszédom.

Ez a belső ok. A külső pedig az, hogy az európai érdek, a mely Keletnek tartott, mérhetetlenül kevesebb keresnivalót ítél a maga számára a mikádó, mint az Ég fia birodalmában. Khina anyag, őszintébben szólva: zsákmány volt neki. Japán pedig eszköz az anyag preparálására. E szerint bánt az egyikkel is, a másikkal is. Khinában gondosan konzerválta a gyöngeséget, Japánból pedig igyekezett minél jobb, tökéletesebb, félelmetesebb fegyvert kovácsolni és edzeni a maga számára.

A bekövetkezett jelen: e munkának túlságos sikere a nyugati spekuláció számára és rémületére. Az eszköz öntudatra ébredt és magának dolgozik. A most meginduló jövő: ennek egyes folytatása a tovább spekuláló, most már mesterré lett Japán számára és veszedelmére. Nem egy esztendő, talán nem is tíz esztendő alatt, nem oly hamar és nem oly könnyen, ám, ha lassan, sok idő és sok szenvedés árán, de egész bizonyosan Khina is meg fogja tanulni Japántól azt, a mit Japán megtanult Európától és túl fogja szárnyalni Japánt abban, a miben Japán most lefőzte Európát. A tanítvány egyelőre még tudatlanabb, de ma is nagyobb, esinosabb és tehetségesebb a mesterénél. Óhatatlanul és elkerülhetetlenül be kell következnie az időnek, mikor tudni is fog annyit, a mennyit ez tud és abban a pillanatban a mester kiélte a maga hivatását az ő földjén és nem lesz ott többé se keresete, se maradása.

Szöllősi Zsigmond.

HUSZÁR A BEFAGYOTT FOLYÓBA ESETT.

AZ ÉSZAKI HARCOZTÉRRE. — Balogh Badolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

1. Egy lovas-divízió gyülekezik. — 2. Éjjeli szállás egy elhagyott kastélyban. — 3. Készítik a lövészokat. — 4. Őrsem a lövészokban oroszt lát.

AZ ÉSZAKI HARCOZTÉRRE. — Balogh Badolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

TÜZÉRSÉGI MEGFIGYELŐ ÁLLÁS EGY SZÉNABOGLYA TETEJÉN.

SPANYOL LOVASOK EGY LÖVÉSZÁROK ELZÁRÁSÁHOZ.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRRŐL. — Jolty Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

ÉLELMISZER-SZÁLLÍTÁS OROSZ-LENGYELORSZÁGBAN.

EGY OROSZ-LENGYELORSZÁGI LÖVÉSZÁROKBAN.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRRŐL. — Jolty Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

JÓZSEF FERENCZ FŐHERCEG (József főherceg fia) BELÉPÉSE A HADSEREGBE. — A főherceg a vizsgabizottság tagjaival. (Közepén az ifjú főherceg, tőle jobbra Neireich őrnagy, hadapródiskolai parancsnok és Somogyi őrnagy, a főherceg katonai oktatója; balra dr. Ploskál-Tempis tanár, a főherceg volt jogtudományi oktatója és Strobl huszárezredes, a vizsgabizottság elnöke.)

EGY BOMBA TÖRTÉNETE.

Lengyel regény az 1905-iki lengyel forradalmi mozgalmak idejéből. (Folytatás.)

Irtá STRUG ANDRÁS.

IV.

A Volcsanszka-uteza egyik sarkán, Lodzban van a Jerke-testvérek koresmája. A testvérek a Dreyer-féle gyár takácsai után élnek, a kik náluk úsztatják el keservesen megkeresett pénzüket, ott mulatnak, esznek, isznak, veszekeszenek és politizálnak. Három piszkos helyiség azonnal megtelik, a mint a gyári sziréna elfújta a munkaszünetet. A koresmának nagy forgalma van hétköznapokon este, vasárnapokon reggeltől estéig; jobbfajta vendég nem téved bele, a munkások maguk között vannak, ismerik egymást és a helyiségnak családias jellege van. Az idegent azonnal felismerik és nem szívesen látják, még ha takács szakítás is a szomszéd Hecht és Wertel-féle gyárból, a melyet a Dreyer-féle gyártól csak egy fal választ el.

Meleg idők jártak. Nem volt szabad akárki jöttmentben megbízni. Ezért nem lehet azt mondani, hogy az idegeneket nem szívesen látták, hanem tulajdonképen így áll a dolog: ha sem a Jerke-testvérek valamelyike, sem a szociáldemokrata pártból való valamelyik öreg elvtárs, sem a lengyel szocialisták által való valamelyik fiatal elvtárs, sem a törzsvendégek valamelyike nem ismerte, akkor azt tanácsolták neki, hogy álljon odébb. Ha pedig vonatkozott, hát egyszerűen kitétek az ajtón. Így tettek akkor mindenütt, mert az emberek mentesek akartak maradni a spiczlik járványától. A koresmárosok nem tiltakoztak, ahhoz nagyon is függtek a törzsközönségtől. Különben is olyan idő volt ez, a mikor a munkások nemcsak a koresmákban, hanem a gyárakban is uralkodtak.

A Dreyer-czég sokáig elviselte ezt. Az öreg Dreyer, egykor maga is egyszerű takács volt, a ki harmincz évig vaskéssel tartotta munkáit, a ki hatvan évig nem hagyta el Lodzot és ez alatt az idő alatt még az ország nyelvét sem tanulta meg, belebetegedett a dühöngésbe a mindjobban szétterpeszködő anarchia miatt. Tizenkét teljes hónapra át, az első forradalmi év alatt, a munkások a két szocialista párt delegáltjai által a leghetetlenebb követeléseket támasztották, bevezették szocialista rendszabályait, itéltek az igazgatók felett, megsejűfolták őt magát, mindent tövestül felforgattak. Az öreg mégis túlélt a politikai sztrájkokat, a mikor az egész napszámot ki kellett fizetnie, túlélt a károkat és veszteségeket, túlélt a népgyűléseket, a melyeket az ő

költségére tartottak a rendes munkaidőben az ő gyárában, de a mikor saját szemével látta, hogy néhány száz ilyen csavargó az ő drága, végekben felhalmozott függöny-szövevényeibe tanácskozást tart, a mint látta, hogy még dohányoznak is ebben a tűzveszedelmes helyiségben, akkor sírva fakadt és megütötte a guta.

És a mikor, hogy beteljék a pohár, a népgyűlés résztvevői, a kik megpillantották őt az ajtóban, elkezdtek ordítani és fütyni, az öreg a földre rogyott és nyögött és a fülei még a túlvilágon is csengtek az éles fütynéstől.

A fiatal Dreyer, a ki már úgy tudott lengyelül, mint egy lengyel, kiserélte a munkásoktól megrettent igazgatókat és munkavezetőket és megkezdte a háborút életre-halálra. A munkások kimondták a sztrájkot. Dreyer a kizárással felelt. A harc most már hat hete tartott és a Jerke-testvérek fényes üzleteket csináltak a söntésben, persze, leginkább hitelbe.

De hát ez olyan idő volt, a mikor nemcsak a Jerke-testvérek hittek a proletáriátus győzelmében és fizető képességében. A munkások maguk is hittek benne. Ezért víg élet volt a koresmában. Senki sem horgasztotta le a fejét, a viszálykodások s a munkanélkültség miatt. Persze az asszonyok, azok jajveszkeltek odahaza, mint az ilyenkor lenni szokott, de az emberek bizonyosak voltak benne, hogy megnyerik a játékot és hogy Dreyer meg kell, hogy fizesse nekik tétlen napjait is a bért. A pártok így kívánták és mert a párt hatalom volt, annál hatalmasabb, mert minden párt szolidárisan járt el, hát mért ne mulasson az ember? Az emberek pihentek és kialudták magukat, mulattak, a hogy tudtak vagy ittak. Némettek és lengyelek, a lengyel párt és a szociáldemokrata párt tagjai erősködtek, fenyegetőztek és betöltötték a klubjuk helyiségeit zajongásokkal. Minden asztal tele volt s a közepén is álltak az emberek, ittak és összezsúfolódva mulattak. Olyan füst volt, mint a kéményben. Mindenünnen szállt a sörgőz és a ragyogóra sűrült, czinkfödelű söntés-asztalon elköltöttek Fritz és Móríc, mindig újra töltve és mint mindig, kissé szűkösen.

Ha egy idegen lépett volna be és egymás mellett látta volna a két testvér, nem kevésbé csodálkozott volna, ha megtudja, hogy vér szerinti testvérek. De itt ismerte őket mindenki és senki sem csodálkozott, ámbár mindenki, a ki idejárt, könny nélkül tudta a találós mesét, a melyet egy ismeretlen csinált, gúnyversül a két testvérré.

Tulajdonképen mindketten olyan emberek voltak, a kik ebalfelől» születettek, mint a hogy a párt nyelvén mondani szokták. Nagyon komikus

két torzszülött volt. Fritz, a lengyel szocialista párt tagja, óriási betegesen, megduzzadt ember volt. Kopasz fejében két kancsal szem volt, mint két különböző gomb.

Móríc, a szociáldemokrata párt tagja volt ugyan az idősebbik, de nagyságáról tizenkét évesnek lehetett volna nézni, ha nem lett volna redőktől szántott arca és marciális bajusza. Születésétől fogva sánta volt és ha felállt, egyik lábát messze maga elé kellett tolnia. Az utcán is így kellett tennie és az emberek, a kik belebotlottak, káromkodtak és kinevették. Ezért Móríc jóformán sohasem ment el hazulról és a szó szoros értelmében oszlopa volt az üzletnek. Volt még egy pár óriási, vastag, húsos füle, a mely lefógott, mint a vizsláé. Úgy tetszett, mintha az élet maga is megerőtelt volna magát, mikor ezt a két torzszülöttet szülte, hogy egész Lodznak alkalma legyen elgondolkozni a fizikai degeneráción, a mely az egész proletáriátust fenyegeti, ha a mai állapotok megmaradnak.

A testvérek komoly, okos, ügyes emberek voltak. Mindenük rendben ment. És ha nem voltak is becsületesek, de tisztességek az volt. A koresmájukból éltek, a koresmájuk pedig a proletáriátusból. Ezért hű barátjai voltak a vendégeiknek. Érdeklődtek sorsuk iránt, velük együtt gyűlöltek az öreg és a fiatal Dreyert, a kapitalizmust, a burzsoát és a czári uralmat. Tisztelték a forradalmi pártokat, csakhogy az egyik az egyik pártra esküdött, a másik a másikra. Miért? Ki tudja? Talán meggyőződésből. Megbízható emberek voltak és nem egy kényes munkásügy ment már keresztül a kezükön. Nagyon szerették egymást és ha összeveszttek, akkor nem kicsiségek, hanem magasabbrendű dolgok miatt veszték össze.

Bár mind a ketten német származásuk voltak, Fritz lengyel, Móríc pedig német érzelmű volt. Móríc megvetette Lengyelországot, számára Lodz az ősrégi német város volt s Lodznak és egész Lengyelországnak a régi hazával való egyesítéséről álmodozott. Fritz sváboknak és krumplicsoknak nevezte a némeket, ámbár maga is meglehetősen gyalón tudott lengyelül. Ez a téma gyakran volt tárgya nyilvános vitaközönségnek és czivódásnak a testvérek között s kedvelt szórakozása volt a vendégeknek. Az alkalmak erre különbözők voltak. Többnyire valami aktuális kérdésről volt szó. Az egyik ilyenkor a lengyel párt szempontjából beszélt, a másik a szociáldemokrata-párt szempontjai szerint s mivel mind a kettőnek éles volt a nyelve, az ilyen előadások gyakran sokkal mulatságosabbak voltak, mint azok a komoly vitaközönségek, melyeket a párt intelligens tagjai folytattak, ámbár Fritz és Móríc mint afféle közönséges csaplórosok sohasem támadtak egymásra oly tudósan és olyan gombra kifejezésekkel, mint a hivatalos polemikusok, a kik a párt nevében beszéltek.

Egy este, mikor a két testvér a söntése mögött veszekedett és perorált, egy leány rohant be kiáltozva és azt a hírt hozta, hogy a Wolcsanszka-utezában katonaság vizsgálát át minden csapszékét és hogy negyed óra mulva itt lesz a sarkon. Mint valami katlan, úgy forrt fel a koresma, a vendégek kezdtek a kijárat felé tolongani, a nagy zavarban sietve fizettek. Csak néhány nagyon berúgott ember maradt, a kik semmikép sem akartak távozni, mert ezt szégyennek találták volna. Móríc ezeket, a hogy tudta, kiabálva és káromkodva lökdöste ki, aztán a söntés mögé botorkált, nyugodtan állva maradt és várta a vizsgálátot. Mikor azonban ránézett a testvéreire, felkiáltott:

— Az istenért, mi lélt, Fritz?
Fritz magasra emelt kezekkel állt ott és kétségbeesve meredt kancsal szemével a mennyezetre.
— Micsoda arczokat vágsz, te eszeveszett kutya? Megijedek tőled!
Fritz, mikor a testvére jól megrázta, magához tért és fogvaczogva ismerte be, hogy odafenn nála, az ágy alatt van egy csomag, a melyet valaki azzal hagyott nála, hogy ma eljön érte, de még nem jött el és hogy e miatt a koresmát be fogják csukni, őket pedig felakasztják...

— Micsoda csomag?
— Ne kérdezd, Móríc...
Az ifjabbik testvér végleg elvesztette a fejét.
— Mondd már, mi az, te kövér disznó!
— Ne igazodj fel, Móríc... jönnek már! —

bömbölt Fritz, a mint meghallotta az utcáról behangzó nehéz lábdobogást és mint egy örült rohant ki a boltból, míg Móríc káromkodva és átkozódva fölment a sötét lépcsőn. Hamar világot gyújtott és keresni kezdett. Az ágy alatt, Fritz papusa és egy tál kolbász között állott a csinos sárka bőrtok a hosszú szíjon. Mivel az ágy alatt nem volt kisebb valami, mint maga a kész halál, Móríc megragadta a tokot. Mikor azonban észrevette, milyen nehéz, elsápadt, hosszú füle megtelt vérell és égni kezdett. Valami borzasztót sejtett.

Ezalatt hallani lehetett már a katonák dobogását a lépcsőn. Móríc szíjjeltolta a kolbászokat, alájuk tette a bőrtokot, befőlte és az egész tálat két kézzel magasra emelve vitte. A küszöbön összeütközött a rendőrökkel.

— Az ördögbe, Jerke úr, mi az? — kiáltott a kerületi kapitány. — Senki sines a boltban? Hol a bátyja? Hol vannak a vendégek? Vigyázzon! Mit czipel itt?

— Véres kolbászt, kapitány úr, — friss, egész meleg. Mindjárt lesz sör is. Ép az imént csaptam frissen.

— Na csak vigyázzon! Odalenn egy tiszt van! Szedje össze magát! A legkisebb csekélységért mindjárt pofoz.

Lent a koresmaszoba tele volt katonákkal. Egyik részük ivott a palackokból, a többi azt majszolta, a mit épen a büffében talált.

Móríc az asztalra tette a kolbászos tálat és megvizsgálta a helyzetet. Kívül az ajtó előtt állt a tiszt és valakit szidott a leggorombább kifejezésekkel. A katonák mintha vertek volna valakit. A jajgató hangról Móríc felismerte a bátyját és kirohant. Hallotta, a mint a tiszt rákiáltott:

— Kicsoda vagy te? Miért akartál elszaladni? Móríc közbeszólt.
— Az öcsém, ezredes úr. Nem szaladt el. Egy vendég után futott, a ki fizetés nélkül meg-

ugrott. Nem ő szaladt el, hanem a vendég, ő csak üldözte.

— Te vagy a bátyja?
A tiszt egy darabig figyelmesen vizsgálta a két alakot, elnevette magát, köpött egyet, még egyszer odanézett és elégültlen káromkodott:

— Na, most ki vele: hol vannak a bombák? Hol vannak a revolverek? Mert különben a fejetekre forogtom ezt az egész odút.

Móríc elkezdett komédiát játszani, hogy megnevettesse a tisztet. Demonstrálta békés lábát, esküdözött a füleire, de a mint benézett az ablakon és látta, hogy a katonák rávetik magukat a kolbászos tátra, egyáltalán nem tettett kétségbeeséssel kiáltott fel.

— Mi lélt? — kérdezte a tiszt.
— Parancsnok úr, a kolbászom! Hiszen mind megesszük! Micsoda vizsgálat ez?

A tiszt rákiáltott a katonákra, sorba állította és elvezette őket. Így hát a két testvér az ijedség árán megszabadult.

Mivel pedig biztosak lehettek benne, hogy ma már nem mutatkozik vendég, becsukták a boltot.

Móríc nem szólt semmit, Fritz is hallgatott. De alig hogy fent voltak, Móríc rávetette magát az öcsésére, és ádáz dühvel kezdte kövér arcát pofozni, miközben mindig a magasba kellett ugrálnia. A bátyja alázatosan lehajolt, hogy megkönnyítse neki a munkát, csak halkán nyögött.

Késő éjszakáig tartott Móríc káromkodása. Hogy mert csak egy pillanatra is egy ilyen veszedelmes tárgyat befogadni a házába? Hogy tehette kockára az üzletet, melyet az apjuk hetven évi munkával virágoztatott fel? Most látszik meg, mire csábithatja az embert a lengyel szociálista-párt! Aztán utálatos gyáva fráternek nevezte öcsését, a ki a legnagyobb veszedelemben elszalad és az édes testvérét otthagyja a veszedelemben. Aztán azt paran-

csolta neki, hogy fogja a bombát és vigye, a hova akarja, mert ő ilyen disznóságot nem tűr a házában. Aztán megint ökollel rohant neki és megrugdalta a sánta lábával. Végül még a csizmáját is a fejéhez vágta, mikor vetközni kezdett, hogy lefekszik s aztán belefogott esti imájába: Mi atyánk, ki vagy...

Miután imádkozott, szelíd, meleg hangon fordult bátyjához:

— Fritz, miért nem szólsz? Fáj valamid? Olyan nagyon megverték a katonák?

Fritz sirt. Egyik szomorú, könnyben úszó szemé az öcsésére tekintett, a másik a bombára nézett könnyei fátyolán át. A bomba az asztalon állt és biztonság kedvéért a szíjjánál fogva egy a falba vert szögére volt akasztva.

— Eredj le, Fritz és hozzáll fel két üveg sört, abból, a mit a kerületi kapitány iszik. Igunk egyet. Fritz, kedves öcsém, már nem haragszom rád.

Sokáig beszélgetett a két testvér, mert a családi kimagyarázkodás után nem tudtak egyhamar elaludni. Nyugtalanította őket a bomba is, mely egész ártatlanul állt ott. De hisz tudjuk, micsoda jószág ez! Ki tudná azt kiszámítani, hogy mikor robban fel?

— Hallod-e, Fritz, ismered a harezi csoport embereit? Mondd meg, Fritz, a mit tudsz. Hogy csinálják azt, az ilyen micsodával? A hideget szereti vagy a meleget? A szárazat vagy a nedveset? Hova kéne tenni, hogy nyugton maradjon?

— Nem tudom, Móríc, de azt hiszem, jobb, ha ott hagyjuk, a hol van. Azt sem tudom, mit szeret jobban, de azt tudom, hogy a mozgást nem szereti.

— És én hogy czipeltem ebben a nehéz tában, a kolbászok közt! Hogy is tudtam vele ezen a sötét lépcsőn lejutni? Én, Jerke Móríc, a rossz lábammal! Mit, Fritz? Csoda, hogy a

A VÖRÖS KERESZT KÓRHÁZ KERTJÉBEN. — Zorád Géza rajza.

NIEL homrogi segédjegyző. a 34. gyalogezred hadapródja az északi harczerén.

Elhunytak még a közelebbi napokban: KONTUR JÓZSEF ügyvéd, nyug. járásbíró 87 éves korában, Szarvason. — Idősebb KNUTZEN FRIGYES gépészmérnök 77 éves korában, Budapesten. — SZÓKE ANTAL tanítóképző-intézeti nyug. tanár, 73 éves korában, Kiskunfélegyházán. — Többréthei KRASCSENITS ÁRPÁD 61 éves korában, Kismagyarán. — MISKOLCZY JÁNOS nyug. pénzügyi tanácsos 67 éves korában. — FODOR IMRE nyug. főtanító, a Szent Szilveszter-rend lovagja 61 éves korában, Budapesten. — LESCHAK AGÓST honvédtudhatbiztos 58 éves korában, Budapesten. — Székelyudvarhelyi BONDROGI IMRE magyar királyi posta és táviró főtiszt, 50 éves korában, Budapesten. — SCHÖDL FERENCZ az Osztrák és magyar bank budapesti főintézetének főnöke, Budapesten. — SCHWEIGER NÁNDOR, a Franklin-Társulat egyik osztályának főszerelője, 58 éves korában, Budapesten. Az elhunyt majdnem negyven éven át volt az intézet hű és kollegiális munkatársa. — NEGRÓ JENŐ, a szegedi légszuszogató és villámosteleg igazgatója 41 éves korában, Gráczban. — CRISTOFOLI OLIVIO ismert fővárosi csementárúgyász, 41 éves korában, Budapesten. — LUKÁCS ZSIGMOND a Borszéli fürdő-vállalat és a Margitszigeti forrás-kezelőség főtisztviselője 39 éves korában, Budapesten. — KENEDICH JÁNOS mérnök 80 éves korában, Puhón.

ÖZV. PÁLFY PÁLNÉ grófné, szül. Károlyi Goralidino grófnő, palota- és csillagkeresztes hölgy, az I. osztályú Erzsébet-rend tulajdonosa, 79 éves korában, Budapesten — OSTER-É GATTERFELDI KAPPELLER KRISTÓFNÉ, szül. szentandrási Andreánszky Lujza 71 éves korában, Budapesten. — LÁNGNÉ LEHOTZKY IDA 64 éves korában, Temesváron.

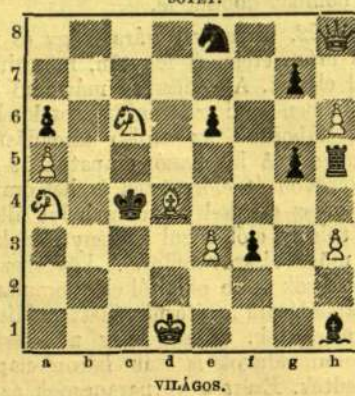
EGYVELEG.

* Fotografálás és löverseny. Franciaországban nagy sikerrel próbálták ki egy fotografáló készüléket, a mely pontosan megmutatja, hogy a löversenyen melyik ló lett első. A készüléket a bíró páholyban, a céllal szemközt állítják fel. A nyereső ló elszakít egy vékony fonalat, miáltal elektromos áram indul meg és ugyanakkor kész a pillanatfelvétel, a mely nem csatlakozhat, mint a bíró szeme. Hasonló szerkezetet alkalmaztak már a stockholmi Olimpiádon, de csak olyan esetekben vették tekintetbe is, ha a zsüri tagjainak véleménye stégázott.

* A Szaharán nappal 45-50 C. fok a hőség, éjjel pedig a hőmérő leszáll gyakran a fagypontra. A rendkívüli hőmérsék-ingadozása folytán a sziklák folyton pattognak és szétmállanak, a törmelék pedig elviszi a szél. Ezért a Szaharán ugyanannak a sziklasopornak minden évben más a kinézése.

SAKKJÁTEK.

2945. számú feladvány Herland Sámuel-től, Bukarest.

Világos indul és a negyedik lépésre mattot ad.

2941. számú feladvány megfejtése Jespersen J.-től.

- Világos. Sötét. 1. f6-f7 stb. 2. f8-g7 stb. 3. Vh4-h5 stb. 4. Vh4-h6 stb. Világos. a. Sötét. 1. He1-g2 stb. 2. Kf4-e3 stb. 3. Ff8-h6 stb.

Helyesen fejtették meg: A «Budapesti Sakkkör» (Budapest). — Németh Péter (Csongor). — Hoffbauer Antal (Léptérv). — Kintzig Róbert (Fakert). — Székely Jenő (Győr).

Szerkesztői üzenetek.

Perdendo, stb. Jelentéktelen apróságok; nem körölköztünk. Hozzád. Minden fiatal ember ír ilyen verseket, ha jön a tavasz. Menj. Hozzá, stb. Elég ügyesen versel, de ennél több jót alig is mondhatunk.

A «VASÁRNAPI UJSÁG» 62-ik évfolyama.

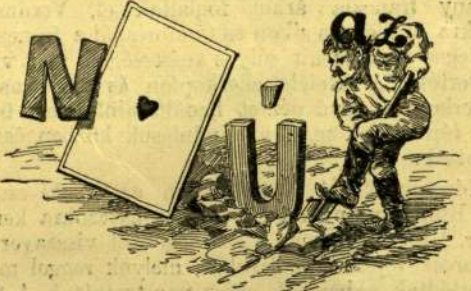
A «Vasárnapi Ujság» a legrégebb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap évenként több mint 130 íven s több mint másfél ezer képpel, legjelesebb hazai íróink és művészeink közreműködésével jelen meg.

A «Vasárnapi Ujság» színes képmel-lékleteket is ad, több színben művészileg kivitt képeket.

Előfizetési feltételeink:

A «Vasárnapi Ujság» negyedévre 5 korona, fél-évre 10 korona. A «Vasárnapi Ujság» a «Világkrónika»-val negyed-évre 6 korona, félévre 12 korona. Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» kiadóhiva-talába, Budapesten, Egyetem-utca 4. szám kül-dendők.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 8-dik számában megjelent képtalány megfejtése: Küldd előre pénzed, szabad a járásod.

Felolós szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármeze-utca 11. Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

Gothard Sándor

Diana Fegyver-atieler Herény, Szombathely mellett. (Vas megye.) A. Jos. Deconny, Herstal és A. Leno & Co. Liège (Victoria Hammerle), világíttrő és leg-első rangu galamblő és vadászfegyverek egye-düll és kizárólagos képviselője. E. Bernard & Co. A. Defourny-Sevria luxusszövőgyáraknak állandó nagy raktára. Mannlicher-Schönauer Anti-corro- Antimisszívó, Mignon távcsővel szerelt fegyve-reknek állandó raktára. Vadászfegyverek 160 koronától, ejektorosak 260 kor.-tól, Anticorro- és Antimisszívó fegyverek 400 kor.-tól minden árban. A kontinens legzsigdagabb luxusszövőgyárak. Minden mi-nőség állandó nagy készleiben. Teljes garancia. Minden fegyver pontosan belőve. Legjobb minőség.

Legolcsóbb gyári árak. Utólérhetlen olcsó. Árjegyzéket tessék kérni.

MOLNÁR FERENC NÉGY KÖNYVE

2 korona 10 fillér.

- Gyerekek ... 30 fillér (Rajzok.) Pesti erkölcsök ... 60 « (Humoros rajzok.) Ma, tegnap, tegnapelőtt 60 « (Vasárnapi krónikák.) Báró Márczius és egyéb elbeszélések ... 60 «

Mindenhol kapható!

Megjelentek a Magyar Könyvtárban.

MATTONI-FELE GISSHÜBLER természetes égvényes SAVANYÚVIZ

CHEMIA A MINDENNAPI ÉLETBEN IRTA Dr. HANKO VILMOS SOK KÉPPEL ÁRA KÖTVE 4 K 80 FILL. A «Chemia a mindennapi életben» cz. munka, mely a világot mozgató tudományok... Megrendelhető: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrássy-ut 21. valamint minden hazai könyvkereskedésben.

MAGYAR TÖRVÉNYEK A Franklin-Társulat zsebkiadásai. AZ-ÚJ POLGÁRI PERRENDTARTÁS és AZ ÉLETBELÉPTETÉSI TÖRVÉNYEK ZSEBKÖNYVE Magyarazó jegyzetekkel, utalásokkal és betűrendes tárgymutatóval ellátva. Irtta Dr. KOVÁCS MARCEL kir. ítélőtáblai bíró. Ára 6 korona 20 fillér. A TÖRVÉNYKEZÉSI ILLETÉKEK Jegyzetekkel ellátta Dr. UJLAKI JÓZSEF budapesti ügyvéd. Ára 1 korona 50 fillér. Megrendelhető: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám. és minden könyvkereskedésben. Rendeléseknél sziveskedjék lapunkra hivatkozni.

FISCHER és Tszai faiskolák és szőlőoltványtelepek Tulajdonosok: ifj. AMBROSI M. és FISCHER L. örközvei. NAGYENYED CORPUS JURIS HUNGARICI (ALAPÍTOTTA DR. MÁRKUS DEZSŐ) legújabb kötete most jelent meg! 1914. évi törvénycikkek Jegyzetekkel ellátta Dr. TÉRFI GYULA * FRANKLIN-TÁRSULAT m. kir. igazságügyi min. tanácsos. Kiadja a FRANKLIN-TÁRSULAT magyar irod. intézet és könyvnyomda. Kiegészítő kötete a milleniumi nagy Corpus Juris (Magyar Törvénytar) és a Hatályos Magyar Törvények gyűjteményeinek. Jegyzetekkel, utalásokkal és miniszteri indoklásokkal ellátva. A jegyzetekben a képviselőházi és főrendiházi tárgyalások anyaga fel van dolgozva. Ára füzve 14 korona, félbörkötésben 17 korona. Megrendelhető a FRANKLIN-TÁRSULATNÁL Budapest, IV., Egyetem-utca 4. és minden hazai könyvkereskedésben.

SEBESÜLTEK ÁPOLÁSÁHOZ szükséges tudnivalók és orvosi könyvek: Betegápolástan. A vörös kereszties ápoló-nők tanfolyamán használt betegápolástan kivonata. Ára K 1.80 A betegápolás kézikönyve. Irtta Fialha Gusztáv dr. Hivatásos betegápolónő és a művelni kö-zönség számára. Ajánló sorokkal ellátta Müller Kálmán dr. Számos szöveg közzé-nyomatott ábrával. Ára K 8.— A betegápolók tankönyve. Irtta Fialha Gusztáv dr. Számos a szöveg közre nyomtatott ábrával. Ára K 4.20 Klinikai receptek. Szerkesztette Müller Vilmos dr. Az egye-temi klinikák, a budapesti poliklinika és a fővárosi kórházak gyógyszerődjainak ren-delvényeinek gyűjteménye. II. kiadás. Ára K 8.— A fertőző betegségekről és az azok el-olgozásáról. Irtta Gerlóczy Zsigmond dr. Ára K 1.50 Útmutató a hadbeszélgetben. Irtta József dr. 96 ábrával és 6 könyvmatu táb-lával. Ára K 7.— A sebek gyógyulása és a sebbezelés. Irtta Schächter Miksa dr. Ára K 4.— Megrendelhető: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-t.-nál Budapest, VI., Andrássy-út 21. szám és minden hazai könyvkereskedésben.

H. G. WELLS szenzációs könyvei: VILÁGOK HARCA (Mars-lakók a földön.) Regény. Fordította Mikes Lajos. Két kötet. Megjelent a Magyar Könyvtárban. Ára 60 fillér. Uj világ a régi helyén Regény. Fordította Mikes Lajos. Két kötet. Ára 8 korona. Az időgép. Regény. Fordította Mikes Lajos. Ára 30 fill. A gyémántcsináló és egyéb történetek. Forditotta Dunai Zoltán. Ára 30 fill. Dr. Moreau szigete. Regény. Ford. Mikes L. Ára 60 fill. Kósza lelkek. Két csodálatos történet. Fordította Farkas Klára. Ára 30 fill. Az elcsérült élet és egyéb történetek. Fordította Benedek Marcell. Ára 30 fill. Megrendelhetők: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t. Budapest, VI., Andrássy-ut 21. sz. és minden hazai könyvkereskedésben.

NIMRÓD Képes vadászati és versenysport ujság. Szerkesztő: Szabó Kálmán. Minden számában sok érde-kes vadászati fénykép-felvétel-eket közöl. Szakszerű cikkeket ismert íróink írnak. Rovataiban minden vadászati ügyben fel-világosítást kap az olvasó és az összes bérbeadó vadász-területek árverésének idejét közli. A diszesen kiállított lap ha-menként háromszor jelenik meg és előfizetési ára félévre 6 kor. Mutatványszámot a kiadóhivatal szivesen küld Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

Knuth Károly mérnök és gyáros Cs. és kir. fensége József főh. udv. szálí. Gyár és iroda: Budapest, VII., Garay-u. 10. Képzési vés. leg. és gértűzők, léghajó- és víz-vezérlők, autómotorkocsi, szélhajtók, víz-vezérlők, vízszintmérők, vízszintmérők stb. — Tervek, költségveté-sék, üveglapok előírászatok gyorsan készíttetnek.

Most jelent meg!

GUBÁNYI KÁROLY

Ausztrália

16 műmelléklettel,
12 térképpel és 100 ábrával.
Diszesen kötve ára 9 korona.

E könyv szerzője hét évet töltött Ausztráliában és munkájának minden részlete ott, eredeti megfigyelések alapján készült. Ausztrália történetét, föld- és néprajzát, társadalmi viszonyait stb. ismereti sok alaposággal és szeretettel.

Megrendelhető:

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 21.
és minden könyvkereskedésben.

Mindazok, akik

ÖNKÉNTESI KEDVEZMÉNYRE

teljes igénnyel nem bírnak; tanulók (elsősorban 1895-ben és 1896-ban született középiskolai tanulók), művészek, írók, feltalálók stb. részletesen tájékozódhatnak e kedvezmény megszerzési módjairól

Tolcsvai Nagy Barna dr.

miniszteri fogalmazó, a honvédelmi minisztérium önkéntesi ügyosztálya referensének

most megjelent könyvéből.

Címe:

Az egyévi tényleges szolgálat kedvezményére teljes igénnyel nem bíró

Egyévi önkéntesjelöltek tájékoztatója.

Ára 1 korona 20 fillér.

Minden könyvkereskedésben kapható!

A hadi flottáról

érdekes leírást ad
Gonda Béla a
Magyar Könyvtár
legújabb füzeteiben.
Ára 60 fillér.

Minden könyvkereskedésben
kapható.

VASÁRNAPI UJSÁG

14. SZ. 1915. (62. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, ÁPRILIS 4.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármeze-utca 11.
Kiadóhivatalt: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — — 20 korona.
Félévre — — — 10 korona.
Negyedévre — — 5 korona.

A "Világháború"-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekre a postailag meg-
határozott viteldíj is eszandó.

KÜZDELEM A LEVEGŐ MEGHŐDÍTÁSÁÉRT.

IRTA CHARLES C. TURNER.
FORDITOTTA FRÖHLICH KÁROLY.

Hasonklenez rendkívül érdekesen
megírt fejezetben tárgyalja a szerző
korunk e legnagyobb problémáját, a
levegő meghódítását. A légi jármű-
vek történetét, kísérleteit, diadalait
mondja el mindenkihez szóloán. A
könyv egyik aktuális fejezetének címe

HÁBORÚ A LEVEGŐBEN.

24 ábrával a szöveg közt és 24 kép-
melléklettel

Ára kötve 8 korona.

Megjelent az Ismeretterjesztő Könyvtárban.
Franklin-Társulat kiadása.

Minden könyvkereskedésben kapható.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten (IV., Egyetem-utca 4. sz.)
megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

A háboru irodalma!

A Magyar Könyvtár
ujdonságai.

AUSZTRIA ÉS MAGYARORSZÁG HADSEREGE

Irta Pilch Jenő honvédőrnagy.

Szinte új erőt és reménységet nyújt e
könyv, mert részletesen megismerteti a
mi haderónkkal.

Ára 60 fillér.

A MODERN HÁBORÚ ESZKÖZEI

Irta Archibald Williams nyomán
Sándor Szilárd.

A háború borzalma és dicsősége ele-
venedik meg előttünk, ha annak esz-
közeivel megismerkedünk.

Ára 60 fillér.

ZEPPELIN

Irta dr. Mikes Lajos.

Érdekes leírása a modern háború leg-
félelmesebb eszközének.

Ára 60 fillér.

NAGYBRITÁNIA VESZEDELME

Irta Conan Doyle. Fordította
Góth Sándor.

Ára 30 fillér.

Az Olcsó Könyvtár
ujdonságai.

I. VILMOS

német császár és porosz királynak
kilenczven válogatott írása.

Fordította Supka Géza dr.

A nagy német birodalom megalapításá-
nak érdekes dokumentumai I. Vilmos
császár írása.

Ára 1 korona.

NAGY PÉTER CZÁR

Irta Fordította
John L. Mottley. Herkner János.

A modern Oroszország megalapítójá-
nak Péter czárnak életrajzát nyújtja
e füzet, de egyben megismerteti az
orosz nép lélektanával.

Ára 60 fillér.

A VILÁGHÁBORÚ OKAI

Irta Angyal Dávid egyet. tanár.

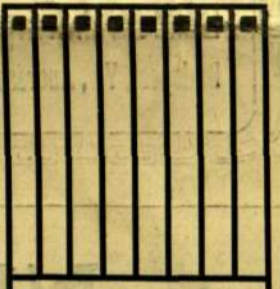
Élénkséggel írja le a szerző a világ-
háború előzményeit s éleltetésével be-
tekintést enged az események mögött
rejtőző okokba is.

Ára 40 fillér.

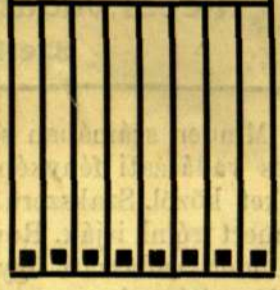
A NÉMET VILÁGPOLITIKA

Irta Wlassics Gyula.

Ára 20 fillér.

Rendelésnél
szíveskedjék lapunkra
hivatkozni.

KRISZTUS SIRBÁTÉTELE. — Fra Bartholomeo festménye a firenzei Pitti-képtárban.